

BEWEIDEN IS EEN CONTINU LEERPROCES

Jan en Sanne van der Zeile baten samen met Jans vader een melkveebedrijf uit dat ondertussen gegroeid is tot 230 koeien. De laatste jaren hebben ze alles in het werk gesteld om te komen tot een goed systeem van beweiding. Dit gebeurt op de huiskavel, die ook mee gegroeid is tot 70 ha. – *Raf Steegmans, landbouwconsulent Boerenbond*

Jans vader kocht in 1982, in maatschap met zijn broers, de huidige locatie met 40 ha huiskavel. Hier werd het jongvee opgefokt voor het ouderlijk melkveebedrijf dat 2 km verderop ligt. Ondertussen werd ook elders grond gekocht waardoor er nog op 4 locaties binnen het maatschap geboerd werd. Op de huidige locatie werd in 2005 de melkstal gebouwd, waar ze in 2006 konden beginnen melken. In 2008 werd de maatschap van Jans vader met zijn broers ontbonden. In 2011 kwam Jan mee in het nieuwe maatschap van zijn vader. Enkele jaren later, in 2015, kwam Sanne, de echtgenote van Jan, ook mee in de maatschap. Hier is lang over gediscussieerd en uiteindelijk was dit toch de beste oplossing. Grappend voegde Jan er nog aan toe dat de consequentie hiervan is dat ze voor het goed van het bedrijf niet meer mogen scheiden ... Ze hadden toen een bedrijf met 150 koeien met een huiskavel van

40 ha. Begin 2016 namen ze het bedrijf van de buurman over, die ook op zoek ging naar een andere locatie waar hij gemakkelijker kon uitbreiden. Hiermee breidden ze uit tot 230 koeien en een huiskavel van 70 ha.

Voor de veestapel werkt Jan met een driewegskruising met Brown Swiss, Zweeds roodbont en Holstein, waarbij ieder ras wel zijn voordelen en zijn nadelen heeft. De fokkerij met het stieradvies besteedt hij uit en dit volgt hij blindelings. De kalveren blijven de eerste 14 dagen in eenlingboxen, waarna ze in groep op stro worden gehouden en de melk opbouwt tot 10 l aan 150 à 160 g melkpoeder. Jan geeft mee dat ze duidelijk veel sterker en groter zijn met die 10 l melk ten opzichte van lagere volumes en een lagere concentratie melkpoeder in het verleden. Na 4 maanden gaan ze naar een andere stal. Het jongvee wordt verder opgefokt door zijn broer

op de boerderij die ze begin 2016 overnamen.

Qua productie zitten ze op krap 8000 à 8700 l (MPR, melkproductieregistratie). Dit is nog te laag, geeft hij mee. Richting voeder werken ze met één productiegroep. Vroeger werkten ze met meerdere voeragroepen, maar doordat ze een tussenkalftijd hebben van 365 à 370 dagen, is volgens hen één groep mogelijk. In het rantsoen zit in de winter 14 kg maïs (in de zomer 10 kg), gras en 9 kg droge stof krachtvoerachtigen (soja, tarwemeel, maïsmee, bierbostel, perspulp + mix). Dit rantsoen is berekend op 27,5-28 l/dag, waarbij ze op 33 kg krachtvoer per 100 l melk komen. Het voederadvies besteedt Jan ook volledig uit, alsook het voeren zelf. Via een app kan hij steeds in samenspraak met zijn adviseur het voederrantsoen aanpassen, waarbij zijn loonvoerder het ogenblikkelijk weet. Als weetje geeft Jan nog mee dat zijn eerste snede gras steeds gehakseld wordt.

Dit doet hij voor een betere opname (mengtechnisch is dit beter), maar ook omdat het beter te corrigeren valt met andere producten. Daarnaast werkt hij ook met geklepeld stro in plaats van met gehakseld stro. Dit zou lekkerder zijn, beter opneembaar en het scheelt volgens Jan 1 kg meer drogestofopname ten opzichte van gehakseld stro.

Opnieuw beweiden

Toen Jan en zijn vader in 2006 op de huidige locatie begonnen te melken, zaten de dieren de hele tijd binnen. Van 2009 tot 2011 kwamen ze een beetje buiten om daarna te starten met beweiding. In 2012 legden ze het eerste betonpad aan met behulp van provinciale subsidies. Hierdoor ontstonden 4 blokken waarop ze konden beweiden. Zo werden de paden verder uitgebreid. Ook dit jaar werd nog één pad verlengd. Om nog beter te kunnen beweiden zullen de paden de volgende jaren nog verder worden uitgebreid.

“Alles wat ze zelf grazen en opeten, hoeven wij niet binnen te halen. Daardoor is het ook goedkoper”, geeft Jan mee als motivatie waarom ze opnieuw beweiden in plaats van de koeien permanent binnen te houden. Hij wijst er ook op dat er een groot verschil is tussen de dieren uitjagen en de dieren beweiden. Via de paden kunnen ze momenteel ongeveer 45 ha benutten van de huiskavel die sinds de

.....
Koeien die weidemelk leveren moeten 720 uur per jaar buiten lopen.

overname 2016 70 ha groot is. Dit gedeelte is opgesplitst in een A-, B- en C-blok van telkens ongeveer 15 ha. Iedere blok is nogmaals opgedeeld in een zevental percelen van telkens een kleine 2,5 ha. Elke dag krijgen de koeien normaal een nieuw perceel, zodat ze na 3 weken terug op hetzelfde perceel komen. Tussendoor wordt het soms gemaaid. In het begin werd de theorie rond beweiding stikt gevolgd. Welke lengte heeft het gras en dus hoeveel droge stof? Hoeveel uur lopen de koeien buiten en hoeveel droge stof zullen ze opnemen? Dit strikt volgen en meten was nodig om alles onder de knie te krijgen. Ondertussen doen ze het meer op gevoel, maar het opvolgen van de verschillende weides en alles goed inschatten, blijft volgens de

bedrijfsleider zeer belangrijk voor het slagen van het beweidingssysteem. Hierbij is de graslandkalender onmisbaar, zeker ook om het jaar nadien een goede planning op te kunnen maken. Verder hebben ze nog maaiweides in hun teeltplan en wat maïs. Het is nu eenmaal

dag buiten lopen, ofwel 720 uur per jaar flexibeler bekeken. Dit moet Jan bijhouden in een logboek. Daarnaast houdt hij echter ook een gedetailleerd schema bij. In één schema houdt hij de volledige planning bij voor de volgende 2 weken, in een ander de effectieve beweiding, be-

1 Het melkveebedrijf van Jan van der Zeile en zijn echtgenote Sanne is intussen gegroeid tot 230 koeien. 2 Van 8 tot 16 uur gaan de koeien op de weide, de rest van de dag staan ze op stal.

te nat voor maïs op een veenondergrond. Je krijgt het gewas op het einde niet geogst. Een deel van hun gronden heeft een zandondergrond of zand met een klein laagje veen. Hier wordt dan ook de maïs gezaaid. Deze wordt bemest met 40 m³ rundermest, waarna hij in het tiendebladstadium dit jaar gewerkt heeft met de nutrishot. Dit is een spaakwielbemesting, waarbij de vloeibare kunstmest tot bij de plant wordt gebracht. Jan is zeer tevreden over het resultaat van dit jaar. Dankzij hun beweiding, krijgen ze 1 cent extra voor de 'weidemelk'; 0,5 cent van de fabriek en 0,5 cent via coöperatieve herverdeling. Om aan de definitie 'weidemelk' te voldoen, moeten de koeien ongeveer 120 dagen gedurende 6 uur per

mesting, maaien, ... Dit is noodzakelijk om een goed overzicht te houden over al deze perceeltjes, geeft hij mee. Normaal lopen de koeien van 8 tot 16 uur buiten. Bij heel warm weer lopen ze 's nachts buiten, komen ze rond 4.30 uur binnen om te melken en gaan ze van 8 tot 11 uur weer naar buiten. Om 16 uur beginnen ze opnieuw te melken, waarna ze weer naar buiten mogen. Als slot geeft Jan mee dat het beweiden een duidelijk leerproces was, waarbij ook steeds alles moet worden opgevolgd. Het was niet alleen leren voor hen, maar ook voor de koeien die het niet gewoon waren om op de weide echt gras op te nemen. Voor een goed resultaat moeten ze het al als jongvee gewoon worden om te leren grazen. ■